

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Державна науково-педагогічна бібліотека України імені
В. О. Сухомлинського
Всеукраїнська асоціація Василя Сухомлинського
Департамент освіти і науки Київської обласної державної адміністрації
Управління освіти і науки Броварської міської ради
Кафедра теорії і методики виховання
Рівненського державного гуманітарного університету

Електронний збірник матеріалів

XXVII Всеукраїнських педагогічних інтернет-читань

**«Василь Сухомлинський у діалозі із
сучасністю. Ідеї Василя Сухомлинського
крізь призму сучасних освітніх практик:
набутий досвід і перспективи»**

30 вересня 2020 року

Київ – Рівне – Бровари - 2020

Василь Сухомлинський у діалозі із сучасністю. Ідеї Василя Сухомлинського крізь призму сучасних освітніх практик: набутий досвід і перспективи: Електронний збірник матеріалів XXVII Всеукраїнських педагогічних інтернет-читань Рівне: РДГУ. 2020. 104 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 9 від 29 жовтня 2020 р.)

Вашій увазі пропонуються матеріали XXVII Всеукраїнських педагогічних інтернет-читань «Василь Сухомлинський у діалозі із сучасністю. Ідеї Василя Сухомлинського крізь призму сучасних освітніх практик: набутий досвід і перспективи».

Автори несуть повну відповідальність за зміст матеріалів, поданих до друку.

ЗМІСТ

Грона Н. В. Текстотворча діяльність студентів закладів вищої педагогічної освіти в контексті екстраполяції ідей В. Сухомлинського.....	5
Марусинець М. М. Духовно-інтелектуальна культура у філософсько-педагогічних трактуваннях Г. Сковороди й В. Сухомлинського.....	8
Янченко Т. В. Розширення освітнього простору як технологія навчання у підготовці майбутніх учителів крізь призму науково-практичного досвіду Василя Сухомлинського.....	15
Баліка Л. М., Хомич Д. О. Педагогіка добра та милосердя в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського.....	19
Вербина Ю. В. Педагогічні ідеї В. О. Сухомлинського в сучасній практиці приватного дошкільного навчального закладу «Дитячий садок «Гранд-Гіпаніс» (м. Миколаїв).....	22
Вишник О. О. Педагогічні ідеї педагогіки партнерства В. О. Сухомлинського в контексті Нової української школи.....	27
Волошко Г. В. Засади формування емоційно-етичної компетентності вчителя в спадщині В. Сухомлинського.....	29
Кінах Н. В. Економічні погляди на виховання в системі дошкільної освіти в творчості В. Сухомлинського.....	33
Лук'яненко О. М. Ретроспектива організації педагогічної практики в закладах України у дореволюційний період (друга половина XIX ст.).....	36
Севастюк М. С. Вплив літературно-педагогічної спадщини на професійне становлення майбутнього вчителя початкової школи.....	37
Січко І. О. Природнича підготовка майбутніх фахівців	

початкової освіти на засадах ідей Василя Сухомлинського в парадигмі НУШ.....	42
Соколовська О. С. Культурологічне спрямування трудового виховання дітей дошкільного віку на засадах ідей Василя Сухомлинського.....	45
Шалівська Ю. В., Селях І. Ю. Актуальність поглядів В. Сухомлинського на розвиток мислення школярів.....	50
Шпичак І. П. Педагогіка партнерства у спадщині В. Сухомлинського.....	54
Бондаренко В. В. Музейно-бібліотечний онлайн-проект «Афоризми Сухомлинського».....	58
Вронська В. М. Втілення ідеї «Медична педагогіка» у роботі медичних сестер закладів дошкільної освіти.....	60
Завойська Т. А. Василь Сухомлинський: «Будь мислителем. умій думати читаючи і читати думаючи».....	64
Кизименко О. М. Спадщина В. Сухомлинського в системі формування самоосвіти педагогів.....	69
Литвин А., Максимова Л., Бикова О. Брифінг з елементами тренінгових вправ «Створення сучасного ефективного середовища на основі порад В. О. Сухомлинського».....	73
Ляшук Л. С. Особливості освітнього середовища у початковій школі.....	78
Юстенюк О. С. Вивчення літературної спадщини В. О. Сухомлинського в початковій школі.....	84
Ющенко В. В., Попружна О. В. Професійно значущі вміння викладача у світогляді Василя Сухомлинського.....	87
Булан Т. М. В. Сухомлинський про роль самовиховання у розвитку особистості дитини молодшого шкільного віку.....	90
Меркулова С. Ю. Форми роботи з книжкою у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського.....	97

2. Сухомлинська О. В. Школа В. О. Сухомлинського в Павлиші (50–60-і рр.). Нариси історії розвитку новаторських навчально-виховних закладів в Україні (кінець XIX–XX століття) : навч.-метод. посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. С. 316–356.

3. Сухомлинський В. О. Павлиська середня школа. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 томах. Київ: Видавництво «Радянська школа», 1977. Т.4. С. 6–390.

4. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором школи. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 томах. Київ: Видавництво «Радянська школа», 1977. Т.4. С. 391–626.

Баліка Л. М.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики виховання*

*Рівненського державного
гуманітарного університету*

м. Рівне

Хомич Д. О.,

*здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 013 «Початкова освіта»,*

педагогічний факультет

Рівненського державного гуманітарного університету

м. Рівне

ПЕДАГОГІКА ДОБРА ТА МИЛОСЕРДЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Соціально-економічні процеси, що відбуваються в сучасній Україні, призвели до девальвації багатьох загальнолюдських цінностей, зниження рівня духовності та моралі підростаючого покоління. Необхідність виховання підростаючого покоління в закладах середньої освіти, сім'ї та інших соціальних установах продиктована появою значної кількості загроз, оскільки без

належного контролю за духовним розвитком школярів підвищується рівень дитячої злочинності, девіантної поведінки і порушення соціальних норм. Проблема духовно-морального розвитку особистості відображається в нормативно-правових документах, зокрема: Законах України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020), Національній Доктрині розвитку освіти (2002), Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013), Концепції «Нова українська школа» (2016), Державному стандарті початкової освіти (2019) тощо. Тому сьогодні, як ніколи, є актуальною педагогіка добра та милосердя вдатного педагога В. О. Сухомлинського, присвячена проблемам толерантності та взаєморозумінню.

Аналіз педагогічної спадщини педагога засвідчив, що в основі його педагогічної системи лежать ідеї добра та милосердя. Василь Олександрович був переконаний, що добро та милосердя повинні стати звичайним станом кожної особистості.

Педагог у праці «Школа під голубим небом» зазначав: «Маленька дитина мусить бути доброю до всього живого. Тільки за цієї умови вона духовно готується до того, щоб бути вихованою. Тільки доброта відкриває радість буття, радість взаємовідносин в дитячому колективі» [2, с. 35].

В. О. Сухомлинський радив вчителям вчити учнів любові, добру та милосердю, бо дитина не повинна вирости байдужою, а повинна бути доброю, людяною та сердечною, про що неодноразово наголошував у своїх працях.

Василь Олександрович був переконаний, що формування добра відбувається у процесі духовної діяльності особистості, яка полягає не лише в добрих вчинках, а й усвідомленні їх та відсутності корисних цілей. Педагог зазначав: «Якщо ти робиш добро, то в основі цієї діяльності повинні бути благородні цілі, задуми» [3, с. 258-259].

Варто зауважити, що основна ознака доброти – безкорисливість. Дитяче щастя за своєю природою егоїстичне:

блага, створені для дитини старшими, дитина сприймає, як щось само собою зрозуміле, їй здається, що мати і батько для того й існують, щоб давати їй радість, задоволення. Тут криється велика небезпека – виростити людину егоїстичну, яка вважає, що всі повинні працювати на неї, що головне – її особисті потреби, а все інше – другорядне. Щоб запобігти такій небезпеці, важливо пробуджувати і розвивати в дитини почуття вдячності.

Варто відзначити, що у працях Василя Олександровича сформована і обґрунтована цілісна система виховання, яка ґрунтується на гуманістичних ідеях добра та краси, так як дитина пізнає навколишній світ здебільшого серцем. Тому в особистості необхідно зберегти та розвинути чутливість до всього людського, насамперед чутливість у самій собі. Особистість повинна пройти школу відчуттів і сприймань, яка виробить у нього широкий обсяг почуттів, співчуття, милосердя, любов і повагу до людини, особливо – знедоленої. Педагогічний досвід В. О. Сухомлинського переконав його в тому, що успішно навчити та виховувати учнів неможливо без любові до кожної дитини. «Педагог без любові до дитини – це все одно, що співець без голосу, музикант без слуху, живописець без відчуття кольору» [1, с. 292].

Отже, в сьогоднішніх умовах виховання доброти та милосердя є надзвичайно важливою педагогічною проблемою, а ідеї В. О. Сухомлинського щодо виховання толерантності, порядності, людяності та милосердя є актуальними.

Список використаних джерел

1. Сухомлинський В. Духовний світ школяра. *Вибрані твори*: В 5-ти т. Київ: Рад. школа, 1977. Т. 5. С.639.
2. Сухомлинський В. Школа під блакитним небом. *Вибрані твори*. В 5-ти томах. Київ : Радянська школа, 1977. Т.3. С. 30-42.
3. Сухомлинський В. Щоб душа не була пустою. *Вибрані твори*. В 5-ти томах. Київ : Радянська школа, 1977. Т. 5. С. 255-269.

Довідкове видання

**«ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ У ДІАЛОЗІ ІЗ
СУЧАСНІСТЮ. ІДЕЇ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО
КРІЗЬ ПРИЗМУ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПРАКТИК:
НАБУТИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ».**

30 вересня 2020 року
м. Рівне

Автори-упорядники:
Петренко О. Б., Баліка Л. М., Бабяр А. А.

Формат 60x84. Папір офсетний.
Ум.др.арк.0,8. Наклад 100 прим. Зам. № 556/2

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
УРМ-ПОЛІГРАФ
вул. Буковинська, 3, м. Рівне, 33000;
тел.: 0362-64-21-34